

CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

amis

BILTEN

37 – 2009 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

9. septembar 2009. Vol. 4, Broj 37 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Značaj jesenje kosidbe za uspješno prezimljavanje lucerke	8

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA

Najbolja ponuda prasadi u Podgorici

Na podgoričkoj stočnoj pijaci prošle nedjelje je ponuđeno 50 prasića sa cijenom 3,3 €/kg žive mjere.

Cijena prasadi u Beranama je najniža i iznosi 3 €/kg žive mjere, u ponudi je bilo 30 prasića.

Prasad u Pljevljima nuđena su po cijeni od 3 do 3,3 €/kg žive mjere, u ponudi je bilo 25 grla.

U Nikšiću je ponuđeno 20 grla sa cijenom 3,5 €/kg žive mjere i ponuda je bila samo na farmama.

U Bijelom Polju trgovina prasadima se obavlja na farmama sa cijenom 3 do 3,5 €/kg žive mjere.

U Baru nije bilo ponude prasadi.

Bar

Cijene žive stoke ove nedjelje odgovaraju istim od prethodne. Ponude stoke na pijaci nije bilo, trguje se na farmama uz sve slabiju ponudu jagnjadi i jaradi.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove nedjelje bila je dobra ponuda žive stoke. Cjenovni trend je u padu kod kategorija teladi, prasadi, priplodnih koza i priplodnih ovaca a u porastu je kod kategorije junadi preko 300kg (SIM rase). Tražnja je mala.

Nikšić

Cijene žive stoke u Nikšiću nijesu se mijenjale u odnosu na prošlu nedjelju, a na stočnoj pijaci nije bilo ponude.

Pljevlja

Ponuda stoke u Pevljima slična je prošlo-nedjeljnoj. I dalje je najbolja ponuda jagnjadi, ali je potražnja mala. Cjenovni trend je u padu kod priplodnih ovaca, dok se cijene kod drugih vrsta stoke nijesu bitnije mijenjale. I dalje se veći obim trgovine obavlja na farmama.

Bijelo Polje

Ponuda stoke u toku ove sedmice je bila na prošlonedjeljnom nivou i dalje je najbolja kod kategorije teladi i jagnjadi. Cijene su takođe ostale nepromijenjene.

Podgorica

Malo slabija ponuda u odnosu na prošli ponedjeljak, cijena junadi je u padu tako da se kreće od 1,9 do 2,2 €/kg žive mjere za kategoriju do 300 kg a za stariju od 1,7 do 2,2. Cijena krava za klanje je nešto veća i iznosi od 1 do 1,3 dok je cijena prasadi 3,3€ a u ponudi je bilo 50 grla.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 3. 9. do 9. 9. 2009. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.80 (2.80-2.80)	2.80 (2.70-3.00)	~	~	~	2.80 (2.75-2.90)
2	Telad 80-160 kg kg	2.90 (2.70-3.20)	2.60 (2.50-2.80)	2.70 (2.70-2.80)	3.00 (2.80-3.10)	2.80 (2.70-2.90)	3.20 (3.00-3.30)	2.87 (2.73-3.02)
3	Junad do 300 kg kg	2.30 (2.20-2.40)	~	1.70 (1.70-1.80)	2.20 (2.00-2.20)	2.00 (1.90-2.10)	2.20 (1.90-2.20)	2.08 (1.94-2.14)
4	Junad preko 300 kg kg	2.00 (1.90-2.00)	2.00 (1.50-2.00)	1.60 (1.50-1.70)	2.00 (1.80-2.00)	1.60 (1.60-1.80)	1.70 (1.70-1.90)	1.82 (1.67-1.90)
5	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.30)	~	~	~	~	1.20 (1.20-1.30)
6	Krave za klanje kg	1.00 (1.00-1.00)	1.00 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.00)	1.00 (0.80-1.20)	1.00 (0.90-1.10)	1.20 (1.00-1.30)	1.02 (0.88-1.10)
7	Prasad kg	~	3.00 (3.00-3.00)	3.20 (3.00-3.50)	3.50 (3.50-3.50)	3.00 (3.00-3.30)	3.30 (3.30-3.30)	3.20 (3.16-3.32)
8	Svinje tovljenici kg	~	~	~	~	~	2.50 (2.50-2.50)	2.50 (2.50-2.50)
9	Jagnjad kg	2.50 (2.50-3.00)	2.20 (2.20-2.20)	2.15 (2.10-2.20)	2.50 (2.40-2.60)	2.25 (2.20-2.30)	2.40 (2.30-2.50)	2.33 (2.28-2.47)
10	Ovce za klanje kg	~	~	~	~	~	1.70 (1.60-1.70)	1.70 (1.60-1.70)
11	Jarad kg	3.50 (3.50-3.50)	2.50 (2.50-2.50)	~	2.70 (2.70-3.00)	~	3.20 (3.20-3.20)	2.98 (2.98-3.05)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	80.00 (60.00-120.00)	100.00 (80.00-120.00)	100.00 (80.00-120.00)	110.00 (100.00-120.00)	95.00 (90.00-100.00)	97.00 (82.00-116.00)
13	Priplodne koze grlo	~	80.00 (60.00-90.00)	75.00 (80.00-90.00)	80.00 (70.00-100.00)	~	75.00 (75.00-75.00)	77.50 (71.25-88.75)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (1,000.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (1,000.00-1,400.00)
15	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,200.00 (1,100.00-1,300.00)	~	1,200.00 (1,100.00-1,300.00)
16	Priplodne krave SIM grlo	~	~	~	~	1,300.00 (1,300.00-1,300.00)	~	1,300.00 (1,300.00-1,300.00)
17	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)
18	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,200.00 (1,150.00-1,300.00)	~	1,200.00 (1,150.00-1,300.00)
19	Priplodne krave Melez grlo	850.00 (850.00-850.00)	600.00 (400.00-1,100.00)	750.00 (600.00-1,000.00)	750.00 (600.00-800.00)	~	~	737.50 (612.50-937.50)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 31.08.-06.09.2009. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija							
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Piroć	Požarevac	Smederevo	Ospionica	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo		Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin			
Dviske	sve		160	---	---	130	150	150	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---	---	150		
Jagnjad	sve		200	160	170	200	200	200	220	200	200	200	200	---	---	---	---	---	190	200	180	---	---	200		
Jarići	sve		180	---	170	170	160	160	---	160	160	170	---	---	---	---	---	---	---	180	170	150	---	---	160	
Junad	do 300 kg	HF	---	---	140	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	145	---	---	---	---	
Junad	do 300 kg	SM	170	---	170	170	---	160	170	160	---	170	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	170	
Junad	>480 kg	sve	160	190	160	170	---	---	170	---	---	170	---	---	---	---	---	---	150	160	---	155	165	---	160	
Koze	sve		100	---	80	80	100	100	---	90	---	80	---	---	---	---	---	---	---	100	90	70	---	---	100	
Krave za klanje	HF		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Krave za klanje	SM		---	110	110	140	100	90	100	120	---	100	---	---	---	---	---	---	---	---	90	120	---	---	100	
Krmače za klanje	>130 kg	sve	125	120	120	---	---	90	---	100	110	---	---	---	---	---	---	---	80	---	---	110	125	---	125	
Ovca	sve		120	110	100	100	110	100	---	100	110	100	---	---	---	---	---	---	80	100	100	100	---	---	100	
Ovnovi za priplod	sve		150	120	120	130	---	---	---	110	---	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	
Prasad do 15 kg	sve		210	180	170	---	200	210	230	200	210	---	---	---	---	---	---	---	220	200	200	220	---	---	200	
Prasad do 25 kg	sve		200	170	170	200	180	200	220	220	200	200	---	---	---	---	---	---	---	190	200	180	210	---	---	200
Priplodne junice	sve		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130	---	---	---	---
Priplodne krave	HF		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)	SM		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---	---
Šilježad	sve		160	---	130	140	160	150	---	150	150	---	---	---	---	---	---	---	---	---	150	160	135	---	---	150
Telad	80-160 kg	HF	260	---	230	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	240	---	---	250	---	---	250
Telad	80-160 kg	SM	310	270	280	300	290	260	260	250	---	260	---	---	---	---	---	---	---	280	280	280	350	---	---	280
Tovljenici	80-130 kg	sve	155	140	140	---	140	130	---	140	140	140	---	---	---	---	---	---	---	140	150	140	---	---	---	140
Tovljenici	>130 kg	sve	145	130	120	---	---	120	---	120	---	130	---	---	---	---	---	---	---	---	130	155	---	---	---	130

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 93 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / stoka, meso i mesne prerađevine

Prices for product group Stočni sajam-livestock market

Geografska podjela: HR Regije

U razdoblju: od 31.8.2009 do:

6.9.2009(Tjedan:36)

Uspoređeno s razdobljem: od 17.8.2009 do:

23.8.2009(Tjedan:34)

Proizvod	Tip	Istra, Primorje i Dalmacija			Kontinentalna Hrvatska			Hrvatska		
		Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	Min	23.00	26.00	-3.00	21.00	22.00	-1.00	21.00	22.00	-1.00
	Max	28.00	30.00	-2.00	28.00	30.00	-2.00	28.00	30.00	-2.00
	Prosjeck	26.47	27.63	-1.16	25.13	25.49	-0.36	25.17	25.55	-0.38
tele holstajn (80-160kg)-calf .	Min	----	----	----	23.00	22.00	1.00	23.00	22.00	1.00
	Max	----	----	----	25.00	23.00	2.00	25.00	23.00	2.00
	Prosjeck	----	----	----	24.00	22.50	1.50	24.00	22.50	1.50
junica simental (za klanje)-heifer .	Min	----	18.00	-18.00	12.00	12.00	0.00	12.00	12.00	0.00
	Max	----	18.00	-18.00	14.50	14.50	0.00	14.50	18.00	-3.50
	Prosjeck	----	18.00	-18.00	12.89	12.73	0.16	12.89	12.74	0.15
junica holstajn (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	10.00	11.00	-1.00	10.00	11.00	-1.00
	Max	----	----	----	11.00	12.00	-1.00	11.00	12.00	-1.00
	Prosjeck	----	----	----	10.63	11.50	-0.87	10.63	11.50	-0.87
bik simental (>450kg)-beef .	Min	13.00	14.00	-1.00	12.00	12.00	0.00	12.00	12.00	0.00
	Max	18.00	22.00	-4.00	16.50	17.00	-0.50	18.00	22.00	-4.00
	Prosjeck	15.54	17.69	-2.15	14.11	14.40	-0.29	14.12	14.41	-0.29
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	Min	----	----	----	11.00	12.00	-1.00	11.00	12.00	-1.00
	Max	----	----	----	13.00	13.00	0.00	13.00	13.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	11.76	12.50	-0.74	11.76	12.50	-0.74
krava simental (za klanje)-cow .	Min	11.00	10.00	1.00	4.00	3.00	1.00	4.00	3.00	1.00
	Max	11.00	10.00	1.00	10.00	12.00	-2.00	11.00	12.00	-1.00
	Prosjeck	11.00	10.00	1.00	6.97	7.13	-0.16	6.97	7.13	-0.16
odojak (25-35 kg)-piglets	Min	20.00	18.00	2.00	12.00	12.00	0.00	12.00	12.00	0.00
	Max	20.00	20.00	0.00	25.00	23.00	2.00	25.00	23.00	2.00
	Prosjeck	20.00	19.00	1.00	15.15	15.35	-0.20	15.15	15.35	-0.20
svinja (80-120 kg)-pig .	Min	12.00	11.00	1.00	9.00	9.00	0.00	9.00	9.00	0.00
	Max	20.00	20.00	0.00	15.00	15.00	0.00	20.00	20.00	0.00
	Prosjeck	17.29	16.34	0.95	11.76	11.54	0.22	11.80	11.57	0.23
krmača (za klanje)-sow .	Min	----	----	----	5.00	7.00	-2.00	5.00	7.00	-2.00
	Max	----	----	----	9.00	8.00	1.00	9.00	8.00	1.00
	Prosjeck	----	----	----	7.36	7.63	-0.27	7.36	7.63	-0.27
janjad-lambs .	Min	24.00	23.00	1.00	18.00	18.00	0.00	18.00	18.00	0.00
	Max	30.00	28.00	2.00	27.00	26.00	1.00	30.00	28.00	2.00
	Prosjeck	25.16	24.50	0.66	21.65	20.63	1.02	24.23	23.40	0.83
ovca (za klanje)-sheep .	Min	----	----	----	9.00	8.00	1.00	9.00	8.00	1.00
	Max	----	----	----	9.00	9.00	0.00	9.00	9.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	9.00	8.15	0.85	9.00	8.15	0.85
jare-kid goat .	Min	----	----	----	20.00	18.00	2.00	20.00	18.00	2.00
	Max	----	----	----	26.00	26.00	0.00	26.00	26.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	24.66	22.15	2.51	24.66	22.15	2.51
ždrijebe-foal .	Min	----	----	----	13.00	12.00	1.00	13.00	12.00	1.00
	Max	----	----	----	13.00	13.00	0.00	13.00	13.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	13.00	12.50	0.50	13.00	12.50	0.50
konj-hors .	Min	----	----	----	11.00	8.00	3.00	11.00	8.00	3.00
	Max	----	----	----	12.00	10.00	2.00	12.00	10.00	2.00
	Prosjeck	----	----	----	11.50	9.00	2.50	11.50	9.00	2.50

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,4 Kuna)

Izvor: TISUP

CENE STOKE ZA KLANJE U EU

Datum
 od : 24.08.09
 do : 30.08.09

CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE

PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES
 MARKET PRICES - MEMBER STATES

(EURO/100kg P.C/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednj
Junad U2	343.2	298.3	318.3	311.9	441.3	326.2	347.0	301.3	372.4	2.67	348.4	338.5	318.5	279.2	351.2	303.0	378.6	272.9	37.4	349.3	-2.04								
Junad U3	321.2	298.7	322.0	308.4	438.5	328.0	333.0	34.3	373.6	335.6	304.2	345.6	313.1	280.0	344.8	304.2	295.8	35.2	334.1	2.08									
Junad R2	298.4	245.4	289.5	304.4	305.5	283.6	426.7	265.3	310	290.9	311.7	183.0	198.2	322.0	338.2	234.7	295.2	279.9	343.8	258.4	309.3	3.57							
Junad R3	270.8	285.2	308.2	300.9	417.4	318.9	305.0	305.7	359.6	290.0	289.8	306.2	265.7	334.4	298.2	340.3	262.5	30.0	314.9	0.62									
Junad O2	259.2	272.6	280.9	270.2	210.8	380.8	229.6	288.1	284.0	287.0	189.2	187.5	285.6	250.1	290.0	274.4	281.1	253.9	308.0	242.0	271.9	278.3	287.7	247.2	292.5	262.5	0.59		
Junad O3	242.1	268.4	278.5	270.7	237.9	381.4	291.0	283.0	285.1	277.9	287.0	183.1	200.6	280.4	290.0	271.7	286.5	258.6	34.5	250.0	281.4	289.9	247.0	292.3	274.5	0.10			
Junad	312.3	245.4	283.8	284.7	278.5	408.7	298.0	316.4	298.4	353.3	287.0	188.8	183.3	333.8	250.1	289.0	307.7	259.0	333.6	243.0	294.0	278.8	293.1	254.8	302.9	310.2	0.74		
Bikovi R3	272.2	218.9	273.5	273.5	233.0	211.6	204.2	284.7	266.6	230.8	255.8	-145																	
Bikovi	272.2	218.9	273.5	273.5	233.0	211.6	204.2	284.7	266.6	230.8	255.8	-145																	
Goveda U2	355.4	347.0	287.5	331.2	322.9	317.1	-9.04																						
Goveda U3	347.0	288.1	332.8	324.9	321.6	324.9	-2.69																						
Goveda U4	326.0	288.3	305.7	324.6	319.1	2.06																							
Goveda R3	305.4	318.5	344.2	309.0	287.8	318.1	-194																						
Goveda R4	309.7	301.0	281.6	305.0	236.2	319.9	-2.43																						
Goveda O3	280.4	262.8	241.2	286.0	269.6	246.1	308.1	280.2																					
Goveda O4	277.0	280.0	269.3	200.8	233.7	309.7	293.6	-3.47																					
Goveda	284.3	272.2	241.2	293.8	276.8	317.5	224.9	298.4	246.9	316.4	298.6	-2.15																	
Krave R2	278.6	310.0	240.2	209.2	204.0	208.2	266.1	277.6	-140																				
Krave R3	229.1	250.3	250.7	180.0	316.0	238.7	245.2	262.6	230.4	215.3	226.4	205.4	207.8	223.4	260.4	271.5	-0.39												
Krave R4	227.6	248.6	252.3	254.0	298.0	237.2	257.4	230.3	215.2	205.0	202.7	261.1	-0.34																
Krave O2	238.6	174.9	206.1	202.1	226.2	185.3	185.4	179.5	259.0	220.3	210.7	151.6	160.9	268.2	210.2	218.8	202.9	185.7	206.9	205.7	173.0	180.0	241.6	208.7	230.8	216.8	-106		
Krave O3	312.6	206.4	219.3	232.6	187.7	182.5	174.7	284.0	228.4	222.6	151.6	167.4	263.4	200.9	232.0	210	202.9	183.7	208.1	187.2	188.6	219.0	209.1	243.9	231.4	-179			
Krave O4	224.4	200.6	216.2	239.3	185.4	171.5	188.9	255.0	229.4	201.1	236.1	216.4	209.3	204.5	183.4	218.4	187.1	182.2	245.7	228.6	-0.53								
Krave P2	182.0	185.8	172.4	184.8	185.3	181.1	182.9	184.5	214.0	187.7	174.0	187.0	146.7	183.0	250.0	176.8	181.2	184.0	171.6	185.6	202.6	182.0	149.8	183.3	186.4	185.2	184.8	-2.18	
Krave P3	180.9	180.4	183.4	185.5	199.3	181.0	180.2	172.4	239.0	222.2	184.1	187.0	180.9	241.6	183.4	218.2	180.5	180.1	205.6	189.5	182.5	182.9	218.6	214.1	-0.78				
Krave	233.7	182.6	201.9	189.2	226.5	183.5	185.5	181.3	283.0	224.0	186.4	187.0	180.1	272.3	184.5	225.5	214.0	187.0	181.7	205.1	180.9	174.9	189.5	183.1	237.9	225.6	-123		
Junice U2	360.0	310.9	291.3	314.4	282.4	388.0	287.5	406.7	262.0	244.3	305.3	249.2	351.8	255.4	310.9	323.0	347.7	0.53											
Junice U3	339.0	313.2	302.5	306.9	383.0	299.9	393.0	298.4	243.1	260.4	266.9	328.1	345.6	-0.28															
Junice R2	289.0	261.8	255.4	300.5	283.6	411.4	241.6	322.0	286.3	357.4	184.7	287.3	226.0	341.6	250.4	220.5	245.2	315.3	307.4	-0.73									
Junice R3	276.0	239.3	284.8	295.6	418.7	280.1	323.0	289.9	381.8	184.1	325.8	286.3	228.5	262.1	318.4	267.3	307.3	-0.05											
Junice R4	232.1	282.7	286.6	248.3	302.0	289.2	276.6	263.9	235.4	263.2	253.1	317.1	300.4	-189															
Junice O2	214.7	222.7	241.7	236.3	218.9	379.7	268.5	286.0	271.4	241.9	147.0	177.7	278.2	206.6	245.3	210.0	325.7	234.7	210.4	215.5	256.9	216.6	300.0	254.2	0.47				
Junice O3	218.5	251.2	238.9	205.7	366.4	277.3	281.0	273.9	230.8	244.0	184.7	188.1	269.5	209.4	244.2	223.1	228.8	227.2	264.6	241.0	304.9	260.0	-0.60						
Junice O4	187.9	241.6	239.7	210.2	291.1	274.0	273.8	244.0	186.6	202.0	248.2	232.5	241.3	203.4	255.2	230.2	307.7	281.3	-131										
Junice	321.3	214.7	231.7	272.7	218.4	383.7	280.3	339.4	283.6	377.8	244.0	181.8	320.0	207.9	262.0	271.8	284.5	225.4	340.5	238.9	243.1	214.7	280.1	243.0	313.5	303.8	-0.56		
Poljike	260.6	208.6	241.3	244.6	263.4	180.4	366.4	273.3	288.2	288.2	331.5	236.9	181.6	309.5	216.8	332.0	274.8	229.7	303.5	210.7	283.2	216.1	245.7	228.9	300.7	278.1	-0.51		
Promena poslednje nedelje	-0.2	4.1	3.0	17	-17	4.1	17	-14	0.3	-3.1	-2.3	14	-5.7	-2.5	-2.9	3.8	-0.6	-3.9	4.6	2.7	-19	4.5	-2.8						

Izvor: EU Komisija

ZNAČAJ JESENJE KOSIDBE ZA USPJEŠNO PREZIMLJAVANJE LUCERKE

Na nivou rezervnih materija u korjenu lucerke utiču: plodnost zemljišta, klimatski faktori, osobine sorte i oštećenja od štetočina i bolesti. Najznačajni faktor je, ipak, vrijeme kosidbe (odnosno faze) lucerke tokom godine, kao i pravo vrijeme posljednje kosidbe u jesen.

Visoka plodnost zemljišta (bogato kalijumom) doprinosi boljoj sintezi i akumulaciji hraniva i smanjuje stres izazvan jesenjom kosidbom. Kosidba u oktobru nema uticaj na prinos ako je lucerka pravilno đubrena kalijumom. Štetan efekat jesenje kosidbe je manji ako nema stresnih ekoloških uslova. Blaga temperatura zimi i prisustvo funkcionalnih prizemnih listova na biljkama, obezbeđuje veći sadržaj šećera u korjenu i smanjuje nepovoljan uticaj jesenje kosidbe. Sorte tolerantne na češću kosidbu, otporne na niske temperature i bolesti (posebno na bakterijsko uvenuće), uspijevaju da akumuliraju rezervne materije i umanje negativne posledice jesenje kosidbe na prinos i trajanje lucerišta. Iznurena lucerka je usled napada bolesti osetljivija na nepovoljne efekte jesenje kosidbe. Ako ima dovoljno vremena za obnavljanje sadržaja šećera (faza početka cvetanja) između otkosa, kosidba u jesen manje utiče na prinos i trajnost lucerišta u narednoj godini.

Za prinos i dužinu života lucerišta značajno je da se kosi u odgovarajućoj fazi tokom godine, kako ne bi kosili isuviše mlade biljke prije faze cvetanja, jer to smanjuje sadržaj ugljenih hidrata u korjenu, što je u direktnoj vezi sa otpornošću lucerke prema niskim temperaturama. Pravovremenom kosidbom lucerke u jesen značajno mogu da se isprave greške u određivanju kosidbe tokom godine i ublaži nepovoljno djelovanje drugih faktora (ekoloških uslova i dr.). Kosidba lucerke (III otkos) krajem septembra i početkom oktobra može da izazove smanjenja prinosa lucerke i trajanje lucerišta. Na osnovu brojnih istraživanja prihvaćena je preporuka da lucerku treba kositi četiri-šest nedjelja prije prvog mraza koji

iznosi $-2,2^{\circ}\text{C}$ (killing frost). Ova preporuka je zasnovana na ispitivanju uticaja dva različita sistema kosidbe (dvootkosni i trootkosni) na otpornost lucerke prema niskim temperaturama.

Izučavanja sa istim intenzitetom kosidbe, međutim, ukazuju da kosidba lucerke tokom kritičnog jesenjeg perioda nije tako značajna, što omogućava više slobode u planiranju kosidbe lucerke tokom godine. Ispitujući uticaj trootkosnog sistema utvrđeno je da kosidba trećeg otkosa u periodu od 15-20. avgusta dovodi do najvećeg propadanja lucerke tokom zime. Da bi se postigao maksimalni prinos u narednoj godini preporučuje se kosidba trećeg otkosa u periodu između 15. septembra i 15. oktobra. Nepovoljan uticaj kosidbe lucerke u jesen zavisi od stepena razvoja biljaka između predposlednjeg i poslednjeg otkosa. Kada je period između predposlednjeg i poslednjeg otkosa kraći, prinos lucerke u narednoj godini može da bude manji, vjerovatno zbog nedovoljne količine hraniva u korjenu. Obično se ne smanjuje broj biljaka po jedinici površine, ali se prinos u prvom otkosu smanjuje.

Primijećeno je da nekošena lucerka daje tri porasta tokom godine. Prvi u rano proleće, drugi krajem juna i treći početkom avgusta. Pupoljci koji će se razvijati sledeće godine, razvijaju se krajem avgusta ili početkom septembra.

Na osnovu izučavanja utvrđeno je da je veoma važno podesiti kosidbu tako da se obezbijedi dovoljno vremena za obnavljanje rezervnih hraniva u korjenu. Vrijeme potrebno za obnavljanje hraniva može se skratiti ako se lucerka gaji na plodnom zemljištu, obezbijedi hranivima i štiti od bolesti i štetočina. Zato je razmak između pretposlednjeg i poslednjeg otkosa veoma važan i treba planirati kosidbu lucerke, kako bi omogućili da ovaj period bude što duži.